

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«МИСТЕЦТВО»
для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями
помірного та важкого ступенів

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

2020

ББК 74.3
П78

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист МОН від 25.08.2020р №1/9-469)*

Автори-упорядники:

Литвин І.М., кандидат педагогічних наук, завідувач ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Хронік Т.Є., директор Комунального закладу «Корсунь-Шевченківський багатoproфільний навчально-реабілітаційний центр «Надія» Черкаської обласної ради»;

Шестопал В.М., заступник директора з навчальної роботи Комунального закладу «Корсунь-Шевченківський багатoproфільний навчально-реабілітаційний центр «Надія» Черкаської обласної ради»;

Сікачина Л.М., вчитель-дефектолог Комунального закладу «Корсунь-Шевченківський багатoproфільний навчально-реабілітаційний центр «Надія» Черкаської обласної ради».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з основних цілей освіти дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступеня є корекція їхнього розвитку. Корекційно-

розвиткова робота в освітньому закладі передбачає вплив на емоційно-вольову та пізнавальну сфери, насамперед на розвиток вищих форм психічних процесів, необхідних для засвоєння й застосування знань, умінь і практичних навичок, формування особистості в цілому. Досягнення корекційно-розвиткової мети навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами забезпечується шляхом поєднання необхідних компонентів педагогічного процесу: змісту, методики, організаційних форм, що відповідають предметові й меті корекційного впливу. Новий зміст спеціальної освіти передбачає звернення до світу дитини з метою навчання її свідомої регуляції поведінки, а надалі – успішної соціальної взаємодії. У цьому плані процес формування особистості потребує врахування концепції всебічного естетичного розвитку.

Рівень емоційно-естетичного розвитку з інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступеня залежить від ефективності системи естетичного виховання, спрямованої на розвиток інтелектуальних, емоційно-чуттєвих, ціннісних компонентів естетичної свідомості та елементів художньо-творчої діяльності, адже лише цілеспрямовано організоване залучення школярів до різноманітної художньо-естетичної діяльності здатне оптимально розвинути в них естетичне сприймання, естетичний смак, естетичні почуття й потреби. Вважається, що на момент закінчення освітнього закладу у дітей з інтелектуальними порушеннями має бути сформовано потребу читати художню літературу, відвідувати музеї, кінотеатри, театри, слухати музику, насолоджуватися красою природи. Завдання закладу освіти в питаннях естетичного виховання учнів полягає в тому, щоб сформувати в них певну інтелектуальну та емоційну чуйність щодо об'єктів естетичного сприймання, надати їм низку відповідних навичок, виховати певні естетичні потреби. Привчаючись бачити та творити прекрасне, учень і до самого себе поступово підвищує вимоги – учень естетично розвивається. У нього поступово складається естетична свідомість, тобто аналіз навколишнього світу з естетичної позиції, і стимул до створення естетичних цінностей. Естетична свідомість стає важливим стимулом поведінки.

Наразі основними завданнями естетичного розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступеня є:

- опанування елементарних основ художньо-естетичних знань у галузі української і світової художньої культури;
- розвиток особистісної цілісності, духовності, національної самосвідомості та послідовне формування елементів естетичної культури;

- формування свідомого особистісно-ціннісного ставлення до естетичних явищ дійсності й мистецтва;
- цілеспрямоване й систематизоване формування навичок естетичного сприймання та оцінної діяльності;
- формування елементів самостійної творчості, бажання виявити себе в різноманітних видах художньо-естетичної діяльності.

Структурна організація навчального предмету «Мистецтво» сприяє реалізації системно-цілісного підходу до змісту художньо-естетичної освіти дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступеня й передбачає поряд із застосуванням традиційного автономного викладання видів мистецтва максимальне використання естетичного фактору в процесі формування в дитини загальнолюдських цінностей, національної свідомості, підготовки її до самостійного суспільного життя.

Вочевидь, що мистецтво має значний соціально-педагогічний потенціал для реалізації корекційно-виховних завдань естетичного розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями, плідно розвиває пізнавальну та емоційно-чуттєву сфери, збагачує, поглиблює й систематизує знання, формує особистісні естетичні здібності, потреби. Саме мистецтво слід розглядати не лише як джерело естетичного виховання, але й як універсальний засіб формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, елементів загальної культури. Певною мірою впливаючи на внутрішній світ дитини, мистецтво залучає її до людських емоцій, виховує здатність орієнтуватися в навколишньому житті, пробуджує сприйнятливність прекрасного, стимулює розвиток образного мислення, асоціативної пам'яті, елементів художньої уяви. Стаючи зв'язкою для ідей та почуттів, спільною мовою для різних видів мистецтва, воно олюднює інші сфери пізнання дитини, збагачує її духовне життя.

Інтегрований навчальний предмет «Мистецтво» вивчається 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів і є складовою освітньої галузі «Мистецтво» розроблена на основі Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (наказ Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 № 808, таблиця 19.1).

Уроки «Мистецтво» згідно навчального плану проводяться 2 рази на тиждень (70 годин на рік).

Програма складається з наступних розділів: зміст навчального матеріалу, кількість відведених годин на вивчення, навчальні досягнення учнів та спрямованість корекційно-розвиткової роботи.

Структура програми має орієнтовну тематичну направленість, адже потрібно пам'ятати, що підґрунтям усіх форм залучення до мистецтва є емоційне сприймання. Мистецтво може виконувати свою пізнавальну, виховну, корекційну роль лише тоді, коли учні навчаються усвідомлено відчувати його. У зв'язку із цим зміст програми 5, 6-го класу вважаємо підготовчим етапом, спрямованим на збагачення й корекцію емоційно-перцептивного досвіду, активізацію чуттєво-емоційної сфери дитини з інтелектуальними порушеннями з опорою на його особистий емоційний досвід, формування елементів логічного мислення за допомогою надбаного досвіду переживань і в тісному зв'язку з розвитком асоціативно-образного мислення (уяви, фантазії); створення пошукових ситуацій, що стимулюють прояви емоційного сприймання явищ мистецтва й дійсності та їх осмислення на ґрунті особистого досвіду школяра. На основі збагачення чуттєво-емоційного досвіду активізуються естетичні почуття. Їх взаємопроникнення й осмислення сприяють розвитку сприймання явищ мистецтва та дійсності як підґрунтя системи ціннісних відносин учня з навколишнім світом і самим собою.

Зміст програми у 7, 8-му класах спрямований на активізацію, корекцію й спеціальне спрямування інтелектуальної діяльності у дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступеня і реалізується шляхом включення до процесу емоційно-почуттєвого сприймання творів мистецтва поглибленого осмислення та розуміння змісту й форми художнього образу на основі застосування відповідних прийомів розумової діяльності. Провідною умовою цієї роботи має бути спрямованість пізнавальної діяльності на розуміння художнього змісту твору мистецтва через сприймання його внутрішньої форми, знаходження, упізнавання й усвідомлення єдності виражальних засобів і встановлення зв'язків між наявними властивостями твору із задумом автора, між різними видами мистецтва (музикою, літературою, образотворчим мистецтвом тощо). Взаємодія різних видів мистецтв викликає в учнів різноманітність прояву емоційно-особистісного ставлення, яке потім аналізується, порівнюється з уже засвоєними уявленнями та почуттями.

Основною метою курсу в 9, 10-му класі є поглиблення особистісної мотивації й поступове зростання рівня самостійності дітей з інтелектуальними порушеннями (помірного та важкого ступеня). Акцент зроблено на забезпечення стійкої пізнавальної зацікавленості як прояву спрямованості особистості й самостійності школярів у процесі художньо-естетичної діяльності, цілісне й осмислене сприймання художнього образу як єдності виражальних засобів, уміння не лише провести аналіз твору

мистецтва, але й висловити своє ставлення, мотивувати його, дати емоційно-особистісну оцінку. Усвідомлений учнями художній образ повинен мати узагальнений характер, розкривати різні істотні характеристики й відносини в їх внутрішньому необхідному зв'язку.

Програмою передбачено активне впровадження різних форм діяльності учнів, а саме: пізнавальної, практичної художньо-творчої, оцінюваної у вербальних та невербальних варіантах – на ґрунті інтегрування різних видів мистецтва. Сутність полягає в тому, щоб навчити школярів бачити красу навколишньої дійсності, сформувати в них свідоме естетичне ставлення до людини, мистецтва, природи рідного краю, тобто привернути увагу, зацікавити, захопити, примусити відчутти й захотіти пізнавати цю красу та відтворювати на елементарному художньо-естетичному рівні.

Ефективність залучення різних видів мистецтва полягає не в їх кількості, а в доцільності застосування, що обумовлюється дотриманням низки вимог: важливо зберегти специфіку кожного виду мистецтва, форму його художнього вираження; проводячи паралелі між різними видами мистецтв, не слід перетворювати один з них в ілюстрацію до іншого, наприклад, картину як ілюстрацію до літературного твору або музики; учень при цьому має бути не просто пасивним об'єктом естетичного впливу, а активним його учасником.

Програма органічно поєднує сприймання й оцінку естетичних цінностей, розвиток на цій основі власної естетичної діяльності та елементів творчості. В зв'язку з цим дуже важливо, щоб вчитель чітко усвідомлював необхідність застосування спеціальних прийомів активізації, упорядкування, спрямування, стимуляція пізнавальної діяльності школярів, закріплення в них адекватних емоційних реакцій, мотивованих естетичних і моральних суджень-оцінок, розвитку самостійності творчої діяльності тощо.

Програмою передбачається систематизоване, цілеспрямоване, послідовне та планомірне поглиблення знань і уявлень про такі види мистецтва:

1. Образотворче мистецтво: 1) живопис (пейзаж, натюрморт, портрет, жанрова картина); 2) графіка (книжкова, силуетна, анімаційна, плакат); 3) скульптура (кругла, рельєфна, декоративна, анімалістична, портретна); 4) декоративно-ужиткове мистецтво (писанкарство, витинанки, кераміка, народні іграшки, розпис, народне малярство, дизайн); 5) архітектура (народна, житлова, промислова, громадська).

2. Музика (народна, класична, сучасна).

3. Література (фольклор, поезія, проза).

4. Театр (сценографія, ляльковий).

5. Художня фотографія (пейзаж, натюрморт, портрет, жанрова).
6. Народознавство як комплексне поєднання різних видів мистецтв у синкретичних формах народних традицій, обрядів, звичаїв та свят (відповідно до фенологічного розподілу за циклами «Весна», «Літо», «Осінь», «Зима»).

Усі уроки повинні мати гнучку структуру, наповнену різним змістом. Варто підкреслити, що певну частину кожного уроку вчитель має планувати самостійно, спираючись на знання індивідуальних особливостей учнів класу, загальні пізнавальні характеристики дітей. У зв'язку із цим значно зростають вимоги до художньо-педагогічної діяльності педагога, його професіоналізму, світогляду, культуротворчих здібностей й особистісних характеристик. «Мистецтво, виховання мистецтвом» – надзвичайно складна й відповідальна педагогічна діяльність, яка має ґрунтуватися на гуманістичних началах, усвідомленні її творчого характеру й ролі у розвитку особистості дитини з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступеня). Яскраве, точне, інтонаційно багате мовлення, доброзичливий тон спілкування пробуджують в учнів позитивні емоції: почуття радості, задоволення, – зацікавлюють уроками мистецтва.

5 клас
70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	50	<p>Пори року і народні свята Створення осінньої композиції «Вітер листочки зриває». Вивчення пісні «Що нам осінь принесе».</p> <p>«Щедра осінь». Лінійний малюнок натюрморту в кольорі.</p> <p>Ознайомлення з піснею «Ходить гарбуз по городу»</p> <p>Створення композиції з природних матеріалів «Осінній ліс»</p> <p>Вивчення української народної пісні «Ой, є в лісі калина»</p> <p>«Ваза з осінніми квітами». Малювання об'ємного</p>	<p><i>Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама); - різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне); - відтінки кольорів та кольорові поєднання; <p><i>порівнює з допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - силуети форм (дерев, птахів, тварин); - результати власної роботи з роботами інших учнів; - основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва; - колорит і створений настрій творів; - образи, створені 	<p>Розвиток емоційно-образної пам'яті на основі запам'ятовування образів конкретних предметів, явищ, їх властивостей та відношень.</p> <p>Опанування прийомів розумової діяльності на ґрунті виділення та узагальнення істотних ознак природних форм і явищ у статиці та динаміці, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, абстрагування суттєвих ознак від несуттєвих.</p> <p>Розвиток уміння композиційно розташовувати зображення в сюжетному малюнку, відтворювати задум.</p> <p>Відпрацювання вміння передавати настрої через малюнок.</p> <p>Удосконалення технічних навичок роботи з матеріалом.</p> <p>Розвиток позитивного ставлення до художньо-творчої діяльності. Закріплення навичок уважного,</p>

	<p>предмета симетричної форми.</p> <p>Знайомство з творчістю композитора А. Вівальді «Осінь»</p> <p>Малювання на тему “Гриби у лісі” (гриби різні за розміром)</p> <p>Знайомство з творчістю композитора П. Чайковського. Прослуховування музики «Осіня пісня»</p> <p>«Птахи взимку». Створення аплікації з паперу.</p> <p>Вивчення пісні «Пісенька горобчика»</p> <p>Виготовлення аплікації з ватних дисків “Сніговик”.</p> <p>Прослуховування музичного твору П. Чайковського «Грудень»;</p>	<p>художником з реальними образами (природними формами);</p> <ul style="list-style-type: none"> - порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису; <p>уміє з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо); - відтворювати задум сюжетної композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки; - виражати власні спостереження в малюнку; - передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко); - зображувати природні форми у статиці та динаміці. - визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб; - виявляти композиційний 	<p>вдумливого слухання музики та навколишніх звуків.</p> <p>Розширення уявлень про розмаїття світу звуків і його роль у житті людини.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Виховання любові і поваги до світу природи.</p> <p>Розвиток спостережливості, усного образного мовлення, елементів творчої уяви.</p> <p>Поглиблення свідомості знань про основні засоби виразності в живописному пейзажах на основі активізації логічного мислення.</p> <p>Формування вміння обґрунтовувати естетичну оцінку навколишнього світу та мистецтва істотними ознаками.</p>
--	--	--	---

	<p>Малювання пейзажу на тему «Зимонька- зима»</p> <p>Вивчення пісні «Ой Метелиця- зима</p> <p>Малювання ялинки. Ознайомлення з піснями про ялиночку.</p> <p>«Прикрашаємо ялинку». Малювання з натури ялинкових іграшок.</p> <p>Вивчення української народної щедрівки «Щедрик»</p> <p>Малювання новорічної гірлянди з прапорців. Виготовлення новорічних прикрас з різних матеріалів.</p> <p>Вивчення української народної щедрівки «Слава нашим господарям»</p> <p>«Запрошуємо на Новий рік».</p>	<p>центр творів живопису. - має уявлення про відображення в музиці явищ природи; - виявляє власне емоційно-естетичне ставлення до прослуханих музичних творів; - орієнтується в поняттях: колядки, щедрівки, троїсті музики, ансамбль.</p> <p>дотримується правил: безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	
--	--	--	--

	<p>Оформлення новорічного запрошення з елементами декору.</p> <p>Прослуховування Новорічних пісень</p> <p>Виконання новорічних карнавальних масок.</p> <p>«Святковий подарунок». Малювання об'ємного прямокутного предмета, повернутого кутом до учнів (коробка з тортом, перев'язана стрічкою).</p> <p>Вивчення пісні «Вітаємо з Різдвом»</p> <p>Виготовлення зимових витинанок з паперу.</p> <p>Малювання на зім'ятому папері пейзажної композиції «Зимовий сон»</p>	
--	--	--

--	--

	<p>Малювання пейзажної композиції «Весна іде- красу несе»</p> <p>Ознайомлення з українськими народними веснянками Створення аплікації з кольорової бумаги «Весняна хустинка»</p> <p>Вивчення дитячої веснянки «Вийди, вийди, сонечко» «Вербові котики».</p> <p>Малювання букету з гілочками верби.</p> <p>Вивчення пісні «Весняні котики» Декоративне оформлення плаката «8 Березня».</p> <p>Вивчення пісні «Мама і я»</p> <p>Створення сюжетно-декоративної композиції до</p>	
--	--	--

--	--

	<p>Великодніх свят.</p> <p>Виготовлення Великодніх писанок з різних матеріалів «Великоднє диво»</p> <p>Вивчення українських народних забавлянок</p> <p>«Біля дороги яблуня цвіте...». Малювання з натури крони дерева з передачею певної колірної гами.</p> <p>Вивчення пісні «Весняна хмаринка»</p> <p>Створення пейзажної композиції «Весняні барви»</p> <p>«Танок метеликів». Замальовки симетричних форм (комахи – жук, метелик, бабка, ін.)</p> <p>Знайомство з творчістю</p>	
--	--	--

--	--

		<p>композитора Е. Гріг музичний твір «Метелик»</p> <p>Створення динамічної композиції із зображенням фігур у русі «У травні праця на полях, на городах, у садках»</p> <p>Вивчення української народної жартівливої пісні «Грицю, Грицю до роботи»</p>		
2	10	<p>Казкові історії</p> <p>Малювання улюбленого казкового героя.</p> <p>Вивчення пісні «А ми любимо читати»</p> <p>Малювання ілюстрації до казки «Колобок»</p> <p>Вивчення пісні «Я лисичка, я сестричка..»</p> <p>Виготовлення аплікації з пластиліну до казки «Коза – Дереза»</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає з допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - колірну гаму об'єктів, її вплив на настрій, емоційний стан зображення; <p><i>порівнює з допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - форму об'єктів зображення, пропорції, зв'язок частин між собою, колір та ін.; - характерні особливості зображення казкових героїв; - предмети об'ємної форми та їх залежність від освітлення; - порівнює казкові образи (портрети) у різних видах 	<p>Розширення художньо-естетичного досвіду аналізувати зміст художнього матеріалу, описувати основні виражальні засоби, висловлювати найпростіші естетичні судження.</p> <p>Розвиток вмінь розпізнавати настрої казкових героїв., передавати свої враження за допомогою зв'язних висловлювань. Розвиток спостережливості, елементів творчої уяви, збагачення естетичних почуттів.</p>

		<p>Прослуховування дитячої опери «Коза –Дереза»</p> <p>Виготовлення театральних масок для персонажів казки «Рукавичка»</p> <p>Інсценування казки «Рукавичка»</p>	<p>мистецтва;</p> <p>уміє з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи свою роботу; - створювати образи казкових героїв за допомогою характерних деталей; - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - визначає характери казкових персонажів за їх музичними характеристиками; <p>- уміє(слухає та сприймає) співати пісні, імпровізувати музичні інтонації, ритмічний супровід до пісень:</p> <p>- виявляє і висловлює власне емоційно-естетичне ставлення до казкових героїв.</p>	
3	10	Краса у повсякденні Виготовлення серветки.	Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає:	Розвиток уявлень про: принципи декоративного мистецтва

	<p>Виконання геометричного орнаменту в квадраті із застосуванням осьових ліній.</p> <p>Вивчення української народної пісні «Женчичок-брєнчичок»</p> <p>Малювання вишиванки (орнамент)</p> <p>Вивчення пісні «Вишиванка»</p> <p>«Українська хата – справжнє диво». Розпис елементів будинку (стін, покрівлі, дверних та віконних прорізів тощо).</p> <p>«Декоративні образи Петриківки». Створення сюжетно-декоративної композиції за мотивами петриківського розпису.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - твори декоративно-ужиткового мистецтва; - предмети з різним орнаментом та призначенням; - рукописні й друковані букви та шрифти (елементи графіки); <p>порівнюєз допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - види орнаментів (геометричний, рослинний), колір і поєднання з формою предметів; <p>умієз допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати орнаменти, декоративні композиції з геометричних і рослинних елементів у стрічці, квадраті, крузі, застосовуючи осьові лінії; - створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо); - дотримуватися послідовності в процесі виконання декоративної композиції; - за допомогою вчителя вибирати гармонійно поєднані кольори для певного символічного мотиву; 	<p>(повторення, чергування, симетрію); елементарні виражальні можливості декоративної композиції, а саме: про її організацію в замкненій геометричній фігурі (прямокутнику, квадраті, колі) та про основи техніки стилізації рослинних елементів.</p> <p>Розвиток наочно-образного мислення на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізу структури візерунка; порівняння елементів орнаменту між собою за формою, кольором, розташуванням; оцінки власного малюнка. <p>Закріплення прийомів декоративного малювання.</p> <p>Розвиток інтересу до виробів декоративно-ужиткового мистецтва, формування естетичної потреби у спілкуванні з ним.</p>
--	---	---	---

		<p>Вивчення пісні «Рідна мати моя».</p>	<ul style="list-style-type: none"> - акуратно замальовувати елементи візерунка, дотримуючись контуру зображення; - добирати відповідні за шрифтом букви для передачі різного характеру слів-образів; - посилено виражає характер музики в малюнку. - описує(показує на картках) емоційний стан і настрої певного за характером музичного образу; <p><i>дотримується правил:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами за допомогою вчителя описує(показує на картках) емоційний стан і настрої певного за характером музичного образу. 	
--	--	---	--	--

6 клас
70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	25	<p>Краса довкілля у мистецтві Малювання на тему «Літні враження»</p> <p>Створення гірлянди «Здрастуй, осене! Здрастуй, школо!» (аплікація з кольорового паперу)</p> <p>Вивчення пісні «Шкільна пісня»</p> <p>Малювання пейзажної композиції «Різнобарвний світ»</p> <p>Вивчення пісні «Веселка» Виготовлення аплікації з солоного тіста «Дарунки природи»</p> <p>Прослуховування пісні «Вітерець»</p> <p>Створення безпредметної композиції «Дощовий день» (акварель «по – мокрому»)</p>	<p>Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама); - різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне); - відтінки кольорів та кольорові поєднання; <p>порівнює з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - силуети форм (дерев, птахів, тварин); - результати власної роботи з роботами інших учнів; - основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва; - колорит і створений настрій творів; - образи, створені художником з реальними образами (природними формами); 	<p>Формування в учнів організованості в навчальній діяльності, уміння слухати вчителя.</p> <p>Формування уявлень про форму, забарвлення предметів, розмір, будову складових частин, їхні просторові відношення.</p> <p>Формування і збагачення сенсорного досвіду.</p> <p>Корекція моторно-рухової сфери, удосконалювання диференційованих рухів пальців і кисті руки.</p> <p>Розвиток уваги, спостережливості.</p> <p>Формування графічних навичок і вмінь: навички й уміння володіння олівцем; навичок довільної регуляції сили натискування, довільного темпу прямування (його уповільнення і</p>

	<p>Вивчення пісні «Дощику»</p> <p>Створення безпредметної композиції «Сонячний день» (акварель «по – мокрому»)</p> <p>Ознайомлення з піснями про сонечко</p> <p>Створення композиції «Барви осені» у техніці монотипії (гуаш)</p> <p>Вивчення пісні «Диво осінь» Малювання на тему «Кружляє листопад»</p> <p>Ознайомлення з піснею «Листопад»</p> <p>Створення аплікації з природнього матеріалу «Квіти»</p> <p>Прослуховування музичного твору композитора П. Чайковського «Вальс квітів»</p>
--	--

- порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису;

уміє з допомогою вчителя:

- створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо);
- відтворювати задум сюжетної композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки;
- виражати власні спостереження в малюнку;
- передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко);
- зображувати природні форми у статиці та динаміці.
- визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб;
- виявляти композиційний центр творів живопису.
- має уявлення про відображення в музиці явищ природи;
- виявляє власне емоційно-естетичне ставлення до

прискорення), припинення прямування в потрібній точці, ритмічного проведення ліній, що повторюються, дотримання напрямку штрихів.
Формування інтересу до образотворчої діяльності.

		«Стоять дерева під моїм вікном...». Вправи на створення силуетів дерев. Створення натюрморту «Овочі і фрукти».	прослуханих музичних творів. дотримується правил: техніки безпеки під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.	
2	20	Розмаїтий світ тварин Вивчення української народної пісні «Веселі гуси» Малювання на тему «Мій домашній улюбленець» Вивчення української народної пісні «Два півники» Виготовлення аплікації з пластиліну «Птахи» Вивчення української народної пісні «Котику сіренький» Створення пейзажної композиції «На лісовій галявині» Прослуховування опери «Лисичка, Котик і Півник»	Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає: - відтінки кольорів та кольорові поєднання; порівнює з допомогою вчителя: - силуети форм (птахів, тварин); - результати власної роботи з роботами інших учнів; - основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва; - колорит і створений настрій творів; уміє з допомогою вчителя: - виражати власні спостереження в малюнку; - передавати розмір зображуваних тварин, розташовувати тварини один одного (близько/далеко);	Формування процесів пізнавальної діяльності (сприймання, пам'яті, мислення, елементів уяви). Планування образотворчої діяльності. Формування графічних навичок і вмінь: користування матеріально-технічними засобами, вміння володіти рукою і підкоряти рух руки контролю ока. Збагачення словникового запасу. Розвиток організованості в навчальній діяльності. Формування позитивного ставлення до навчально-практичної діяльності, готовності до самооцінювання. Розвиток комунікативних умінь шляхом збагачення словника

	<p>«Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню». Графічне лінійне зображення птахів.</p> <p>Малювання на тему «Свійські тварини»</p> <p>Вивчення руханки «Черпаха-аха-аха»</p> <p>Ознайомлення з піснями про тварин.</p> <p>Малювання на тему «Дикі тварини»</p> <p>Вивчення дитячої пісні «Левеня»</p> <p>Виконання тематичної композиції «Птахи – наші друзі».</p> <p>Прослуховування пісні «Снігурі»</p> <p>Зимові настрої</p> <p>Малювання на тему «Зимовий ранок».</p> <p>Ознайомлення з музикою «Гімнастика ранкова», ранкова зарядка «Вгору-вниз»</p>
--	--

- має уявлення про відображення в музиці тварин;
- виявляє власне емоційно-естетичне ставлення до прослуханих музичних творів.

дотримується правил:

безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.

Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає:

- твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама);
- різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне);
- відтінки кольорів та кольорові поєднання;

порівнює з допомогою вчителя:

- силуети форм (дерев, птахів, тварин);
- основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва;
- колорит і створений настрій творів;

емоційною лексикою.
Формування потреби в художньо-творчій самореалізації.

Розвиток емоційно-образної пам'яті на основі запам'ятовування образів конкретних предметів, явищ, їх властивостей та відношень.

	<p>Вивчення пісні «Із сніжком ми дружимо»</p> <p>Створення динамічної композиції «Завірюха»</p> <p>Прослуховування української народної пісні- танцю «Метелиця»</p> <p>Створення аплікації з картону та кухонної солі «Зимовий вечір»</p> <p>Ознайомлення з музичними творами композитора П.Чайковського «Грудень. Святки». «Січень. Біля каміну»</p> <p>Виготовлення витинанок «Балерини»</p> <p>Прослуховування музики С.Чекаліна «Падав сніг»</p> <p>Виготовлення Новорічних іграшок з природніх матеріалів.</p> <p>Вивчення пісні «Новий рік»</p>
--	---

- образи, створені художником з реальними образами (природними формами);
- порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису;

уміє з допомогою вчителя:

- створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо);
- відтворювати задум сюжетної композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки;
- виражати власні спостереження в малюнку;
- передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко);
- зображувати природні форми у статиці та динаміці.
- визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб;
- виявляти композиційний центр творів живопису.
- має уявлення про відображення

Розвиток уміння композиційно розташовувати зображення в сюжетному малюнку, відтворювати задум.

Відпрацювання вміння передавати настрій через малюнок.

Удосконалення технічних навичок роботи з матеріалом.

Закріплення навичок уважного, вдумливого слухання музики та навколишніх звуків.

Виховання любові і поваги до світу природи.

		<p>Малювання на тему «Різдво»</p> <p>Вивчення українських народних колядок та щедрівок</p>	<p>в музиці явищ природи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє власне емоційно-естетичне ставлення до прослуханих музичних творів; - орієнтується в поняттях: колядки, щедрівки, троїсті музики, ансамбль. <p>дотримується правил: безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	
4	10	<p>Народні символи України</p> <p>Створення пейзажної композиції «Без верби і калини, нема України»</p> <p>Прослуховування пісні «При долині кущ калини»</p> <p>Виготовлення аплікації з кольорового паперу «Мальва»</p> <p>Ознайомлення з піснею «Мальви»</p> <p>Малювання на тему «Чорнобривці»</p> <p>Вивчення пісні «Чорнобривці»</p> <p>Виготовлення Великодніх писанок</p>	<p>Учень розпізнає та називає за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмети та об'єкти зображення; <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розташовувати зображення нескладних предметів та об'єктів на аркуші паперу; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення тематичного матеріалу; - поєднувати предмети в одному малюнку; - посилено передавати в малюнку елементи просторових відношень 	<p>Розширення знань і уявлень про самотність українського народу, його ставлення до життя, до людей, до рідної природи.</p> <p>Розвиток уміння бачити й відчувати красу рідної Батьківщини на ґрунті усвідомлення багатства способів художнього вираження людських почуттів до світу української культури.</p> <p>Виховання любові до рідного краю, бажання зробити його кращим.</p>

		<p>з різних матеріалів</p> <p>Вивчення веснянок</p> <p>Вивчення української народної гри «Подоряночка»</p>
--	--	--

предметів та їх частин.

- виявляє інтерес до культури українського народу;
- уміє посильно виражати свої враження (показує на картках) від навколишньої дійсності;
- за допомогою вчителя колективно оформлювати тематичну виставку малюнків.

7 клас
70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	10	<p>Любіть Україну, всім серцем любіть! Відображення теми у сюжетно-пейзажному творі «Я люблю свою країну - Україну»</p> <p>Ознайомлення з піснею «Добрий день, матусю Україно»</p> <p>Малювання на тему «Ми маленькі українці»</p> <p>Вивчення пісні «Я маленька українка»</p> <p>Малювання державних символів України</p> <p>Головна пісня країни. Вивчення гімну України.</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає та називає за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - предмети та об'єкти зображення; <p><i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розташовувати зображення нескладних предметів та об'єктів на аркуші паперу; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення тематичного матеріалу; - поєднувати предмети в одному малюнку; - посилено передавати в малюнку елементи просторових відношень предметів та їх частин; - виявляє інтерес до культури українського народу; - уміє посилено виражати свої враження (показує на картках) від навколишньої дійсності; - за допомогою вчителя колективно оформлювати тематичну виставку малюнків. 	<p>Розширення знань і уявлень про самобутність українського народу, його ставлення до життя, до людей, до рідної природи.</p> <p>Розвиток уміння бачити й відчувати красу рідної Батьківщини на ґрунті усвідомлення багатства способів художнього вираження людських почуттів до світу української культури.</p> <p>Виховання любові до рідного міста (села), бажання зробити його кращим.</p>

2	25	<p>Природа – це казка, яку треба читати серцем. «Виросла ріпка велика-превелика». Малювання овочів і фруктів (картопля, морква, груша, вишня).</p> <p>Вивчення пісні «Вишня»</p> <p>«Ягоди на кетязі горобини » Виготовлення аплікації з пластиліну.</p> <p>Вивчення пісні «Сонячний віночок»</p> <p>Виготовлення аплікації із фетру «Мухомор»</p> <p>Ознайомлення з піснею «Кущ калини».</p> <p>Малювання дерев різної породи.</p> <p>Малювання крони дерева.</p>	<p>Учень/учениця з допомогою вчителя розтізнає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама); - різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне); - відтінки кольорів та кольорові поєднання; <p>порівнює з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - силуети форм (дерев, птахів, тварин); - результати власної роботи з роботами інших учнів; - основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва; - колорит і створений настрої творів; - образи, створені художником з реальними образами (природними формами); - порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису; <p>уміє з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо); - відтворювати задум сюжетної 	<p>Розвиток образного мислення, уяви, уміння добирати мовні засоби під час побудови розповідей.</p> <p>Посилення мотивації евристичної діяльності і поглиблення свідомості засвоєння художньо-естетичних знань.</p> <p>Формування переконання в потребі берегти і примножувати природні багатства своєї землі.</p>
---	----	---	---	--

	<p>Прослуховування пісні «Три поради» (Не рубай тополю).</p> <p>Малювання з натури гілки ялинки з іграшками.</p> <p>Вивчення пісні «Ой ,яка ялинка в нас»</p> <p>«Сніжинки-пушинки».</p> <p>Виготовлення витинанок (сніжинок)</p> <p>Прослуховування пісні «Білі сніжинки зими»</p> <p>Малювання комах (сонечка, жука).</p> <p>Вивчення української народної пісні «По дорозі жук-жук»</p> <p>Створення тематичної аплікації з кольорової паперу «Первоцвіти»</p> <p>Розучування української</p>	<p>композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - виражати власні спостереження в малюнку; - передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко); - зображувати природні форми у статиці та динаміці. - визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб; - виявляти композиційний центр творів живопису. - має уявлення про зв'язок мистецтва слова, музики й живопису; - самостійно спостерігає прекрасне в природному довкіллі; - слухає та сприймає пісні з музичним супроводом. <p>дотримується правил:</p> <p>техніки безпеки під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами</p>	
--	---	---	--

		<p>народної пісні «Первоцвіти синьо-білі»</p> <p>«Посадимо квіти». Малювання весняних квітів.</p> <p>Ознайомлення з піснею «Пахнуть квіти медом»</p> <p>«Букет для мами». Малювання вази з тюльпанами.</p>		
3	15	<p>Дивовижний світ іграшок. Створення тематичної композиції «Моя улюблена іграшка»</p> <p>Вивчення пісні «У моїй кімнаті іграшковий світ»</p> <p>Малювання іграшки-рибки.</p> <p>Ознайомлення з піснею «Прощайте іграшки»</p> <p>Малювання іграшки-кораблика.</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає та називає за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, жовтогарячий, фіолетовий, чорний, білий; - основні художні матеріали, інструменти; <p><i>аналізує та порівнює за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, будову, розмір складових частин, їх взаємне розташування, забарвлення; <p><i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - за допомогою ліній зображувати 	<p>Розвиток зорового, тактильного сприймання на основі формування перцептивних дій (умінь обстежувати предмети за формою, забарвленням, розміром, розташуванням у просторі). Корекція просторових уявлень. Розвиток уявлень про послідовність роботи в зображенні на площині. Розвиток мисленневих операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, планування. Збагачення знань про елементарні особливості будови предметів. Розвиток операційно-технічної</p>

		<p>Прослуховування пісні «Кораблик дитинства»</p> <p>Малювання іграшки-машини.</p> <p>Вивчення пісні «Друзі мандрівники»</p> <p>«Півник - золотий гребінчик». Малювання іграшки-курчатка.</p>	<p>предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - на площині аркуша паперу знаходити середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; - проводити від руки прямі вертикальні, горизонтальні, похилі, замкнені лінії; - визначити зображення предмету стосовно аркуша паперу; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення матеріалу; - передавати в малюнку основні характерні риси предмету чи об'єкта; <p>дотримується правил:</p> <p>безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	<p>сторони малювання з натури.</p> <p>Розвиток зацікавленого ставлення до образотворчого мистецтва.</p>
4	10	<p>Незвичайні та фантастичні картини</p> <p>Створення графічних творів в техніці силуету</p> <p>«Дивовижний котик», «Курочка та курчатка», «Дерево», «Квіти».</p> <p>Вивчення пісні «Танець маленьких каченят».</p>	<p>Учень/учениця розпізнає за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - площинні та об'ємні форми об'єктів зображення; - об'єкти симетричної форми; - колірну гаму об'єктів, її вплив на настрій, емоційний стан зображення; <p>порівнює за допомогою вчителя::</p> <ul style="list-style-type: none"> - форму об'єктів зображення, пропорції, зв'язок частин між собою, 	<p>Удосконалення мислення шляхом формування вмінь критично оцінювати інформацію, що сприймається.</p> <p>Відпрацювання усвідомленості власних дій в процесі виконання сюжетної композиції.</p> <p>Розвиток елементів творчої уяви</p> <p>Становлення усвідомленості, критичності та самостійності</p>

	<p>«лякси-малякси». Створення з плями зображення за власною уявою. Вивчення пісні «Дивовижний кінь»</p> <p>Створення сюжетної аплікації з пластиліну «Фантастичні тварини»</p> <p>Створення сюжетної аплікації «Фантастика навколо нас»</p>	<p>колір та ін.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - характерні особливості зображення тварин, людей в статиці та динаміці; - зображення предметів у натюрмортах, виконаних в різних техніках; - предмети об'ємної форми та їх залежність від освітлення; - власний малюнок із зображуваним предметом, визначає недоліки та шляхи їх виправлення; <p>уміє за допомогою вчителя.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи свою роботу; - передавати в малюнку форму, будову, величину й положення в просторі зображуваних предметів, добирати колір відповідно до натури; - створювати зображення предметів прямокутної, циліндрової, конічної, округлої і комбінованої форми, передаючи їх об'єм за допомогою основних градацій світлотіні; - створювати образи птахів, тварин, людей за допомогою характерних деталей; 	<p>мислення шляхом відпрацювання здатності оцінювати й висловлювати.</p>
--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; - використовувати різні посильні техніки, інструменти й матеріали. 	
5	10	<p>Твої улюблені книжки Малювання з натури книжки (за опорними точками). Вивчення пісні «Нова книжка». Ліплення буквиць з пластиліну. Малювання на тему «Найкраща книга». Вивчення пісні «Читай». Створення книги власноруч з різних матеріалів. Декорування книги різними матеріалами.</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про головні ознаки графіки (у порівнянні з живописом) та основні засоби графічної виразності; - знає загальні правила оформлення книг; - самостійно виконує графічний малюнок з урахуванням прийомів і способів організації лінійних композицій; <p>уміє за допомогою вчителя.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи свою роботу; - передавати в малюнку форму, будову, величину й положення в просторі зображуваних предметів, добирати колір відповідно до натури; - створювати зображення предметів 	<p>Створення умов для розвитку естетичних почуттів, любові до прекрасного. Поглиблення загальних уявлень про книжкову графіку та виражальні засоби малюнка. Збагачення словникового запасу відповідною термінологічною лексикою. Розвиток уміння оперувати відомими художніми образами під час створення нових. Виховання бережливого ставлення до книг.</p>

			<p>прямокутної, циліндрової, конічної, округлої і комбінованої форми, передаючи їх об'єм за допомогою основних градацій світлотіні;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; <p>використовувати різні посильні техніки, інструменти й матеріали</p>	
--	--	--	--	--

8 клас

70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	10	У майстерні скульптора	<i>Учень/учениця:</i>	Розширення уявлень про мистецтво

		<p>Ліплення з пластиліну тварин.</p> <p>Створення композиції з солоного тіста «Веселий зоопарк».</p> <p>Вивчення української народної пісні «Закувала зозуленька».</p> <p>Створення рельєфу «Світ рослин» (пластилін).</p> <p>Ознайомлення з українською народною піснею «Берізка».</p>	<p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посилено відтворювати розмір, форму і забарвлення знайомих предметів. <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посилено відтворювати розмір, форму і забарвлення знайомих предметів. - має уявлення про основні закономірності та провідні художні засоби розкриття змісту й форми у творах скульптури; - має уявлення особливості деяких матеріалів, які використовують у скульптурі (бронза, мармур, дерево, граніт, фарфор); - уміє помічати виразність скульптурних форм; - аналізує предмет щодо його розмірів, пропорцій, конструкції; - виділяє характерні відмінності різних видів образотворчого мистецтва. 	<p>скульптури, послідовність роботи скульптора.</p> <p>Поглиблення знань щодо пропорційних особливостей будови людини.</p> <p>Удосконалення прийомів розумової діяльності на основі аналізу, порівняння та узагальнення істотних ознак живопису і скульптури.</p> <p>Розвиток особистісних якостей: наполегливості, уміння працювати самостійно й у колективі.</p>
2	10	<p>Гармонія архітектурних форм</p> <p>Малювання з натури будинку з елементів будівельного конструктора</p>	<p>Учень/учениця за допомогою та під керівництвом вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, колір, будову, розмір складових частин, їх 	<p>Розширення уявлень про архітектуру як мистецтво проектування й будівництва споруд.</p> <p>Збагачення знань щодо закономірностей побудови реальної</p>

		<p>(квадрат і трикутник).</p> <p>Прослуховування пісні «Диво-місто навпаки».</p> <p>Малювання на тему «Ляльковий театр».</p> <p>Створення композиції з картону та паперу «Будинок моєї мрії».</p> <p>Вивчення пісні «Батьківська хата».</p> <p>Створення фантастичної композиції «Місто майбутнього»</p>	<p>взаємне розташування;</p> <ul style="list-style-type: none"> - зображує предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми; передає в малюнку основні характерні риси предмету чи об'єкта; - дотримується певної послідовності під час відтворення тематичного матеріалу; - правильно визначає зображення предмету стосовно аркуша паперу; - зафарбовує зображення, додержуючи контурів окремих елементів. - має загальні уявлення про архітектуру як будівельне мистецтво, взаємозв'язок архітектури з природним середовищем та призначенням; - має уявлення про історичний розвиток українського мистецтва архітектури. 	<p>форми предметів.</p> <p>Формування елементарних знань про ландшафтну архітектуру. Розвиток естетичного смаку, здатності висловлювати адекватні оцінні судження.</p> <p>Активізація інтересу до архітектурних пам'яток рідного краю.</p>
3	10	<p>Вишивка як вид народного мистецтва</p> <p>Малювання різноманітних орнаментів української вишиванки</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою та під керівництвом вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє форму предметів; - впізнає і показує основні геометричні фігури (круг, квадрат, прямокутник, трикутник); 	<p>Удосконалення пізнавальної активності й самостійності.</p> <p>Збагачення знань про давній вид декоративно-ужиткового мистецтва – вишивку.</p> <p>Розвиток комунікативної функції</p>

		<p>Створення орнаменту у техніці витинанка</p> <p>Виготовлення аплікації з паперу «Рушничок»</p> <p>Вивчення пісні «Ой ,рушник-рушничок»</p> <p>Виготовлення аплікації «Вишита сорочка»</p> <p>Вивчення пісні «А сорочка мамина...»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє круг, квадрат і прямокутник, трикутник; - визначає різницю за розміром між предметами одної і тієї ж форми; - орієнтується на площині аркуша паперу: знаходить середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; - розпізнає форми круга, квадрата, трикутника, прямокутника; - розпізнає кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, чорний, білий; - використовує основні матеріально-технічні засоби (олівець, фарби, гумку, зошит для малювання та ін.). - має уявлення про красу українських вишиванок, багатство кольорів, орнаментів; - пояснює різноманітність вишивок та їх національні особливості; - у практичній роботі створює образ певного характеру за задумом. 	<p>мовлення (діалогічне мовлення з використанням мовленнєвих і немовленнєвих засобів комунікації, монологічне мовлення – розповідь про етапи виконання вишивки, аналіз учнівських робіт тощо).</p>
4	10	<p>Вироби гончарів</p> <p>Виготовлення посуду з солоного тіста.</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою вчителя:</i></p> <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - композиційний задум; 	<p>Активізація емоційно-образної пам'яті, творчої уяви на основі запам'ятовування художніх образів у мистецтві.</p>

		<p>Вивчення пісні «Маленька помічниця».</p> <p>Декоративне прикрашання посуду(орнаменти).</p> <p>Прослуховування пісні «Ухтимко».</p>	<p>аналізує та порівнює:</p> <ul style="list-style-type: none"> - головні та другорядні елементи композиції; - колір природних форм; - колорит і створений настрій композиції; - статичні та динамічні об'ємні форми; <p>уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворювати просторову композицію малюнка; - використовувати елементи лінійної перспективи; - передавати настрій засобами окремих художніх прийомів і технік. - має уявлення про зв'язок народних мелодій та ритмів з орнаментальними мотивами; - виявляє інтерес до різних видів народних ремесел. 	<p>Корекція пізнавальної спрямованості на встановлення функціональних зв'язків між різними видами мистецтва. Виховання поваги й бережливого ставлення до творів народних майстрів.</p>
5	10	<p>Берегиня з глибини століть – українська народна писанка</p> <p>Виготовлення та оздоблення писанок.</p> <p>Створення ескізів</p>	<p>Учень/учениця за допомогою вчителя:</p> <p>розпізнає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - композиційний задум; <p>аналізує та порівнює:</p> <ul style="list-style-type: none"> - головні та другорядні елементи композиції; 	<p>Розвиток пам'яті, фантазії, самостійності виконання практичних художньо-творчих завдань, уміння висловлювати оцінні судження до творів народного мистецтва. Поглиблення уявлень про звичаї та</p>

		<p>орнаментів для писанки.</p> <p>Розучування українських народних веснянок.</p> <p>Вивчення українських народних рухливих ігор</p>	<ul style="list-style-type: none"> - колір природних форм; - колорит і створений настрій композиції; - статичні та динамічні об'ємні форми; <p>уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворювати просторову композицію малюнка; - використовувати елементи лінійної перспективи; - передавати настрій засобами окремих художніх прийомів і технік. - знає про писанкарство як вид народного декоративно-ужиткового мистецтва, різноманіття форм, візерунків писанки, способи її виготовлення; - аналізує історичну символіку писанок; - за допомогою вчителя вміє інсценувати український народний обряд; - визначає в зображенні символічні та орнаментальні засоби передачі настрою. 	<p>обряди святкування Великодня, про писанкарство на Україні.</p> <p>Виховання почуття прекрасного, поваги й шани до традицій українського народу.</p>
6	10	<p>Народна іграшка.</p> <p>Прийоми виготовлення</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає та називає за допомогою вчителя:</i></p>	<p>Розвиток відчуття ритму, гармонії через застосування попередньої</p>

	<p>об'ємних виробів.</p> <p>Ліплення іграшки з солоного тіста та прикрашання декором за мотивами українського розпису.</p> <p>Виготовлення оберегів ляльок-мотанок.</p> <p>Виставка учнівських робіт.</p> <p>Вивчення українських народних пісень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, жовтогарячий, фіолетовий, чорний, білий; - основні художні матеріали, інструменти; <p>аналізує та порівнює за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, будову, розмір складових частин, їх взаємне розташування, забарвлення; <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за допомогою ліній створювати предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення матеріалу; - передавати в композиції основні характерні риси предмету чи об'єкта. <p>дотримується правил:</p> <p>безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про історію виникнення та розвитку мистецтва народної іграшки; - має уявлення про зв'язок образів 	<p>переробки реальних форм в декоративні.</p> <p>Поглиблення знань про характерні особливості опішнянської, косівської, васильківської іграшок, про пластичність, виразність і декоративність народної іграшки.</p> <p>Виховання поваги до праці народних майстрів і розуміння краси народного декоративно-прикладного мистецтва.</p>
--	--	---	---

			народної іграшки з тематикою і характером народних казок.	
7	10	<p>Витинанкові мотиви. Виготовлення витинанок до новорічно-різдвяних свят.</p> <p>Виготовлення тематичних витинанок.</p> <p>Вивчення пісні «Доброта» Прослуховування музичних загадок.</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою та під керівництвом вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє форму предметів; - впізнає і показує основні геометричні фігури (круг, квадрат, прямокутник, трикутник); - розрізняє круг, квадрат і прямокутник, трикутник; - визначає різницю за розміром між предметами одної і тієї ж форми; - орієнтується на площині аркуша паперу: знаходить середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; - розпізнає форми круга, квадрата, трикутника, прямокутника; - має уявлення про витинанку, як вид народного декоративно-ужиткового мистецтва, різноманіття її форм, візерунків, способи виготовлення, практичне застосування; - має уявлення про традиції, звичаї, пов'язані з витинанкою; - володіє навичками виготовлення витинанок. 	<p>Удосконалення відчуття зв'язку форми, призначення й декоративного оздоблення предметів українського народного мистецтва.</p> <p>Відпрацювання просторової уяви, фантазії, навичок роботи з глиною.</p> <p>Розвиток мовлення в процесі обговорення сюжету композиції, коментування практичних дій, оцінки власного виробу і робіт інших учнів.</p>

9 клас
70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	15	<p>Театральна подорож Малювання на тему «Театральна декорація шкільної вистави».</p> <p>Виготовлення бутафорії до вистав «Рукавичка», «Царівна-жаба», «Курочка Ряба», «Котигорошко».</p> <p>Малювання театрального костюма до вистави за казкою «Колобок» (Дід і Баба), «Золотий ключик» (Буратіно і Мальвіна).</p> <p>Виготовлення театральної ляльки до лялькової вистави (художні матеріали за вибором).</p> <p>Малювання ескізу афіші до театральної казки «Дюймовочка», «Троє поросят».</p> <p>Знайомство з творчістю</p>	<p><i>Учень/учениця:</i> <i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - посилено відтворювати розмір, форму і забарвлення знайомих предметів. <p><i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - посилено відтворювати розмір, форму і забарвлення знайомих предметів. - має уявлення про театральне мистецтво, його види. - знає про ляльковий театр, мистецтво створення іграшок для лялькового театру. 	<p>Збагачення уявлень про театральне мистецтво, його види.</p> <p>Формування знань про особливості мови театального мистецтва.</p> <p>Розвиток здібностей до оволодіння елементами соціальної культури.</p> <p>Вироблення вміння передавати виразні особливості художнього твору засобами драматизації.</p> <p>Виховання естетичного інтересу до театального мистецтва.</p>

		композитора М. Лисенка. Прослуховування дитячих опер «Коза–дереза», «Зима і весна», «Пан Коцький».		
2	5	Подорож до цирку Малювання на тему «Клоун». Виконання сюжетної композиції «Веселий (сумний) клоун». Вивчення пісні «Траляляй».	<i>Учень/учениця за допомогою та під керівництвом вчителя:</i> - визначає основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, колір, будову, розмір складових частин, їх взаємне розташування; - зображує предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми; передає в малюнку основні характерні риси предмету чи об'єкта; - дотримується певної послідовності під час відтворення тематичного матеріалу; - правильно визначає зображення предмету стосовно аркуша паперу; - зафарбовує зображення, додержуючи контурів окремих елементів.	Розвиток пізнавальної, емоційно-чуттєвої сфер на грунті збагачення уявлень про циркове мистецтво, засоби його виразності. Удосконалення мислення шляхом формування вмінь критично оцінювати інформацію, що сприймається. Відпрацювання усвідомленості власних дій в процесі виконання сюжетної композиції.

			<ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про циркове мистецтво, його виражальність та зображувальність; - має уявлення назви професій у цирковому мистецтві та їх призначення (акробат, дресирувальник, фокусник, клоун, жонглер, еквілібрист, гімнаст тощо); - відтворює комічні образи у пластиці та малюнку 	
3	10	<p>Космічна подорож Прослуховування музики з мультфільму «Гаємниця третьої планети».</p> <p>Вивчення пісні «Дивина».</p> <p>Малювання уявної подорожі до невідомої планети.</p> <p>Прослуховування музичного твору «Космічна подорож» гурту «Спейс».</p> <p>Створення композиції з кольорового паперу «Космічний корабель».</p> <p>Створення тематичної композиції</p>	<p>Учень/учениця за допомогою та під керівництвом вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє форму предметів; - впізнає і показує основні геометричні фігури (круг, квадрат, прямокутник, трикутник); - розрізняє круг, квадрат і прямокутник, трикутник; - визначає різницю за розміром між предметами одної і тієї ж форми; - орієнтується на площині аркуша паперу: знаходить середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; - розпізнає форми круга, квадрата, трикутника, прямокутника; 	<p>Удосконалення пізнавальної активності й самостійності. Збагачення знань про космос. Розвиток комунікативної функції мовлення (діалогічне мовлення з використанням мовленнєвих і немовленнєвих засобів комунікації, монологічне мовлення – розповідь про етапи виконання вишивки, аналіз учнівських робіт тощо).</p>

		«Фантастичний космос».	<ul style="list-style-type: none"> - розпізнає кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, чорний, білий; - використовує основні матеріально-технічні засоби (олівець, фарби, гумку, зошит для малювання та ін.). - має уявлення про космос; - у практичній роботі створює образ певного характеру за задумом. 	
4	10	<p>Морське царство Прослуховування опери «Садко» М. Рильського–Корсакова (звуки моря).</p> <p>Прослуховування симфонічної поеми «Море» М. Чюрльоніса.</p> <p>Вивчення пісні «Море»</p> <p>Виготовлення тематичної аплікації з пластиліну «Веселі крабики».</p> <p>Виготовлення аплікації з кольорового паперу «Рибка».</p> <p>Створення сюжетної композиції з</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою вчителя:</i></p> <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - композиційний задум; <p><i>аналізує та порівнює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - головні та другорядні елементи композиції; - колір природних форм; - колорит і створений настрій композиції; - статичні та динамічні об'ємні форми; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворювати просторову композицію малюнка; - використовувати елементи лінійної перспективи; 	<p>Активізація емоційно-образної пам'яті, творчої уяви на основі запам'ятовування художніх образів у мистецтві.</p> <p>Корекція пізнавальної спрямованості на встановлення функціональних зв'язків між різними видами мистецтва.</p> <p>Виховання поваги й бережливого ставлення до природи.</p>

		<p>природного матеріалу та круп «Морське дно».</p> <p>Малювання на тему «Море».</p> <p>Малювання на тему «Морські мешканці».</p>	<ul style="list-style-type: none"> - передавати настрої засобами окремих художніх прийомів і технік. - має уявлення про різноманіття морських тварин. 	
5	10	<p>Улюблені мультфільми</p> <p>Вивчення пісні «Антошка»</p> <p>Прослуховування пісні «Чунга-чанга».</p> <p>Вивчення пісні Вінні-Пуха.</p> <p>Малювання на тему «Улюблений мультяшний персонаж».</p> <p>Створення афіші до мультфільму.</p> <p>Створення сюжетної композиції «Герої мультфільму».</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою вчителя:</i></p> <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - композиційний задум; <p><i>порівнює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - головні та другорядні елементи композиції; - колір природних форм; - колорит і створений настрої композиції; - статичні та динамічні об'ємні форми; - має уявлення про специфіку кіномистецтва; - усвідомлює, що кіномистецтво не може існувати без музики й літератури; - порівнює особливості художнього фільму й мультфільму; - наводить приклади улюблених кінофільмів, мультфільмів, 	<p>Розвиток елементів творчої уяви через сприймання художніх образів творів кіномистецтва, використання прийому «входження» в картину.</p> <p>Становлення усвідомленості, критичності та самостійності мислення шляхом відпрацювання здатності оцінювати й висловлювати особистісне ставлення до виражальних засобів творів кіномистецтва, усвідомлено та адекватно аргументуючи свої оцінки.</p>

			- характеризує головних героїв та оцінює їхні дії.	
6	10	<p>Картина галерея</p> <p>Малювання пейзажу «Дивовижна галявина».</p> <p>Малювання натюрморту «Фрукти».</p> <p>Вивчення пісні «Захід сонця».</p> <p>Подорож до царини краси Катерини Білокур. Знайомство з творчістю К. Білокур.</p> <p>«Нам принесла барвисті квіти весни зеленої пора». Малювання тематичного натюрморту рослинно-квіткової групи.</p> <p>Виготовлення аплікації «Рамки для картин»</p> <p>Малювання автопортрету.</p> <p>Створення композиції «Моя шкільна родина».</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає та називає за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, жовтогарячий, фіолетовий, чорний, білий; - основні художні матеріали, інструменти; <p><i>аналізує та порівнює за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, будову, розмір складових частин, їх взаємне розташування, забарвлення; <p><i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - за допомогою ліній створювати предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення матеріалу; - передавати в композиції основні характерні риси предмету чи об'єкта; <p><i>дотримується правил:</i></p>	<p>Розвиток сприймання, зорової пам'яті, уяви, почуття пропорційності, форми й кольору під час зображення пейзажу та натюрморту.</p> <p>Розширення уявлень про співзвучність мистецтва слова, музики й живопису.</p> <p>Формування уміння передавати думки й почуття засобами слова, кольору, пластики.</p> <p>Поглиблення знань про творчість українських художників.</p> <p>Розширення художніх уявлень через осмислення й оцінку конструктивного та смислового компонентів творів живопису в їх системній єдності.</p>

			безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.	
7	10	<p>Світ дитячих ігор Вивчення українських народних ігор</p> <p>Вивчення пісень-закличок.</p> <p>Вивчення українських народних забавлянок.</p> <p>Малювання на тему «Дитячі ігри».</p> <p>Створення сюжетної композиції «Гра об'єднує».</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою вчителя:</i></p> <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - композиційний задум; <p><i>порівнює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - головні та другорядні елементи композиції; - колір природних форм; - колорит і створений настрій композиції; - статичні та динамічні об'ємні форми; - має уявлення про різноманітність українських народних ігор; - наводить приклади улюблених гри - характеризує головних героїв гри. 	<p>Удосконалення пізнавальної активності й самостійності. Збагачення знань про космос. Розвиток комунікативної функції мовлення (діалогічне мовлення з використанням мовленнєвих і немовленнєвих засобів комунікації, монологічне мовлення – розповідь про етапи виконання вишивки, аналіз учнівських робіт тощо).</p>

10 клас
70 годин (2 години на тиждень)

Пор №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	10	<p>Мовою мистецтва малюємо осінь. Створення осінньої композиції «Осінні листочки».</p> <p>Створення композиції «Барви осені» у техніці монотипії (гуаш).</p> <p>Вивчення пісні «Диво осінь».</p> <p>Малювання на тему «Кружляє листопад».</p> <p>Вивчення пісні «Осінь-осінь».</p> <p>Ознайомлення з піснею «Листопад».</p>	<p>Учень/учениця з допомогою вчителя розрізняє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама); - різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне); - відтінки кольорів та кольорові поєднання; <p>порівнює з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - силуети форм (дерев, птахів, тварин); - порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису; <p>уміє з допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворювати задум сюжетної композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки; - виражати власні спостереження в малюнку; - передавати характер будови, 	<p>Розвиток уміння композиційно розташовувати зображення в сюжетному малюнку, відтворювати задум.</p> <p>Відпрацювання вміння передавати настрій через малюнок.</p> <p>Удосконалення технічних навичок роботи з матеріалом.</p> <p>Розвиток позитивного ставлення до художньо-творчої діяльності.</p> <p>Закріплення навичок уважного, вдумливого слухання музики та навколишніх звуків.</p> <p>Розширення уявлень про розмаїття світу звуків і його роль у житті людини.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Виховання любові і поваги до світу природи.</p> <p>Розвиток спостережливості, усного образного мовлення, елементів</p>

		<p>Створення композиції з природних матеріалів «Таємниці осіннього лісу».</p> <p>Малювання на тему «Осінні квіти».</p>	<p>розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко);</p> <ul style="list-style-type: none"> - зображувати природні форми у статиці та динаміці. - визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб; - виявляти композиційний центр творів живопису. - має уявлення про відображення в музиці явищ природи; - виявляє власне емоційно-естетичне ставлення до прослуханих музичних творів; - орієнтується в поняттях: колядки, щедрівки, троїсті музики, ансамбль. <p>дотримується правил: безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	<p>творчої уяви.</p> <p>Поглиблення свідомості знань про основні засоби виразності в живописному пейзажах на основі активізації логічного мислення.</p> <p>Формування вміння обґрунтовувати естетичну оцінку навколишнього світу та мистецтва істотними ознаками.</p>
2	10	<p>Мистецтво розповідає про зиму</p> <p>Малювання на тему «Зимовий ранок».</p> <p>Ознайомлення з піснею</p>	<p>Учень/учениця з допомогою вчителя розпізнає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - твори живопису, їх колорит (холодна/тепла гама); - різне розташування композиції (вертикальне/горизонтальне); 	<p>Розвиток образного мислення, уяви, вміння добирати мовні засоби під час побудови розповідей.</p> <p>Посилення мотивації евристичної діяльності і поглиблення свідомості засвоєння художньо-естетичних</p>

	<p>«Ой,весела в нас зима!»</p> <p>Створення динамічної композиції «Метелиця».</p> <p>Створення аплікації з картону та кухонної солі «Вечір»</p> <p>Виготовлення витинанок «Балерини»</p> <p>Вивчення пісні «Новий рік»</p> <p>Малювання на тему «Різдво»</p> <p>Створення аплікації з ватних дисків «Сніговички»</p> <p>Вивчення українських народних колядок та щедрівок</p>	<p>- відтінки кольорів та кольорові поєднання;</p> <p>порівнює з допомогою вчителя:</p> <p>- силуети форм (дерев, птахів, тварин);</p> <p>- результати власної роботи з роботами інших учнів;</p> <p>- основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва;</p> <p>- колорит і створений настрій творів;</p> <p>- образи, створені художником з реальними образами (природними формами);</p> <p>- порівнює тембри музичних інструментів; образи природи у творах музики та живопису;</p> <p>уміє з допомогою вчителя:</p> <p>- створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо);</p> <p>- відтворювати задум сюжетної композиції (ілюстрації), використовуючи різні техніки;</p> <p>- виражати власні спостереження в малюнку;</p> <p>- передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один</p>	<p>знань.</p> <p>Формування переконання в потребі берегти і примножувати природні багатства своєї землі.</p>
--	---	---	--

			<p>одного (близько/далеко);</p> <ul style="list-style-type: none"> - зображувати природні форми у статиці та динаміці. - визначати певні емоційні стани зображених на картинах осіб; - виявляти композиційний центр творів живопису. - має уявлення про зв'язок мистецтва слова, музики й живопису; - самостійно спостерігає прекрасне в природному довкіллі; - слухає та сприймає пісні з музичним супроводом; <p>дотримується правил: техніки безпеки під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	
3	10	<p>Оспіваний образ весни в мистецтві Створення пейзажної композиції «Весна іде - красу несе»</p> <p>Ознайомлення з українськими народними веснянками</p>	<p>Учень/учениця розпізнає та називає за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, жовтогарячий, фіолетовий, чорний, білий; - основні художні матеріали, інструменти; <p>аналізує та порівнює за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні особливості наочно 	<p>Розвиток емоційно-образної пам'яті на основі запам'ятовування образів конкретних предметів, явищ, їх властивостей та відношень.</p> <p>Розвиток уміння композиційно розташовувати зображення в сюжетному малюнку, відтворювати задум.</p> <p>Відпрацювання вміння передавати настрій через малюнок.</p>

		<p>Створення аплікації з кольорового паперу «Первоцвіти»</p> <p>Вивчення дитячої веснянки «Вербові котики».</p> <p>Створення тематичної композиції «Подарунок мамі»</p> <p>Вивчення пісні «Мама і я»</p> <p>Створення сюжетно-декоративної композиції до Великодніх свят.</p> <p>Виготовлення Великодніх писанок з різних матеріалів</p> <p>Вивчення українських народних забавлянок.</p>	<p>сприйнятого матеріалу: форму, будову, розмір складових частин, їх взаємне розташування, забарвлення;</p> <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за допомогою ліній зображувати предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми; - на площині аркуша паперу знаходити середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; - проводити від руки прямі вертикальні, горизонтальні, похилі, замкнені лінії; - визначити зображення предмету стосовно аркуша паперу; - дотримуватися певної послідовності під час відтворення матеріалу; - передавати в малюнку основні характерні риси предмету чи об'єкта; <p>дотримується правил:</p> <p>безпеки життєдіяльності під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.</p>	<p>Удосконалення технічних навичок роботи з матеріалом.</p> <p>Розвиток позитивного ставлення до художньо-творчої діяльності.</p> <p>Закріплення навичок уважного, вдумливого слухання музики та навколишніх звуків.</p> <p>Розширення уявлень про розмаїття світу звуків і його роль у житті людини.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Виховання любові і поваги до світу природи.</p>
4	10	<p>Ой, літечко, літо, квітами повіто...</p> <p>Створення тематичної</p>	<p>Учень/учениця розпізнає за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - площинні та об'ємні форми об'єктів 	<p>Удосконалення мислення шляхом формування вмінь критично оцінювати інформацію, що</p>

	<p>композиції «Барви літа»</p> <p>Вивчення пісні «Лине музика»</p> <p>Вивчення пісні «Дивовижний кінь»</p> <p>Створення сюжетної аплікації з пластиліну «Літо-літечко»</p> <p>Створення сюжетної аплікації «Природа навколо нас»</p>	<p>зображення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - об'єкти симетричної форми; - колірну гаму об'єктів, її вплив на настрій, емоційний стан зображення; <p>порівнює за допомогою вчителя.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - форму об'єктів зображення, пропорції, зв'язок частин між собою, колір та ін.; - характерні особливості зображення тварин, людей в статиці та динаміці; - зображення предметів у натюрмортах, виконаних в різних техніках; - предмети об'ємної форми та їх залежність від освітлення; - власний малюнок із зображуваним предметом, визначає недоліки та шляхи їх виправлення; <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи свою роботу; - передавати в малюнку форму, будову, величину й положення в просторі зображуваних предметів, добирати колір відповідно до натури; - створювати зображення предметів 	<p>сприймається.</p> <p>Відпрацювання усвідомленості власних дій в процесі виконання сюжетної композиції.</p> <p>Розвиток елементів творчої уяви</p> <p>Становлення усвідомленості, критичності та самостійності мислення шляхом відпрацювання здатності оцінювати й висловлювати</p>
--	--	---	---

			<p>прямокутної, циліндрової, конічної, округлої і комбінованої форми, передаючи їх об'єм за допомогою основних градацій світлотіні;</p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати образи птахів, тварин, людей за допомогою характерних деталей; - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; - використовувати різні посильні техніки, інструменти й матеріали. 	
5	10	<p>Світ наших речей. Сучасна мода. Культура зовнішнього вигляду людини. Одяг як одна з характеристик культури людини. Моделювання різних стилів одягу.</p> <p>Створення різних видів одягу із кольорового паперу та солоного тіста.</p>	<p>Учень/учениця за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує види одягу залежно від сезону; - уміє підібрати одяг відповідно до його призначення; - створює елементарні ескізи різних стилів одягу, враховуючи гармонію кольоросполучень; <p>уміє за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи 	<p>Формування культури зовнішнього вигляду людини на засадах краси й доцільності, почуття стильової єдності одягу.</p> <p>Розвиток мислення шляхом аналізу й порівняння істотних ознак макетів різних стилів одягу.</p> <p>Посилення позитивної мотивації художньо-творчої діяльності.</p> <p>Розвиток особистого ціннісного ставлення до мистецьких професій.</p>

			<p>свою роботу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - передавати в малюнку форму, будову, величину й положення в просторі зображуваних предметів, добирати колір відповідно до натури; - створювати зображення предметів прямокутної, циліндрової, конічної, округлої і комбінованої форми, передаючи їх об'єм за допомогою основних градацій світлотіні; - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; використовувати різні посильні техніки, інструменти й матеріали. 	
6	10	<p>Світ дизайну Малювання ескізу годинника. Малювання ескізу плаката. Малювання ескізу листівки. Малювання ескізу етикетки.</p>	<p><i>Учень/учениця за допомогою вчителя</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створює елементарні ескізи різних речей, враховуючи гармонію кольоро-сполучень; <p><i>уміє за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - у певній послідовності створювати зображення, попередньо плануючи свою роботу; 	<p>Формування культури зовнішнього вигляду людини на засадах краси й доцільності, почуття стильової єдності одягу. Розвиток мислення шляхом аналізу й порівняння істотних ознак макетів та ескізів. Посилення позитивної мотивації художньо-творчої діяльності.</p>

		<p>Вивчення українських народних жартівливих пісень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - передавати в малюнку форму, будову, величину й положення в просторі зображуваних предметів, добирати колір відповідно до натури; - створювати зображення предметів прямокутної, циліндрової, конічної, округлої і комбінованої форми, передаючи їх об'єм за допомогою основних градацій світлотіні; - користуватися простими допоміжними лініями для перевірки правильності зображення; - звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; використовувати різні посильні техніки, інструменти й матеріали 	<p>Розвиток особистого ціннісного ставлення до мистецьких професій.</p>
7	10	<p>Чарівний світ Петриківки. Твори народних майстрів Т.Пати, І.Скляра та ін. Прийоми петриківського розпису. Створення панно петриківського розпису. Вивчення пісні «Барви рідної землі».</p>	<p><i>Учень/учениця розпізнає за допомогою вчителя:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - площинні та об'ємні форми об'єктів зображення; - об'єкти симетричної форми; - колірну гаму об'єктів, її вплив на настрій, емоційний стан зображення; <p><i>порівнює за допомогою вчителя::</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - форму об'єктів зображення, пропорції, зв'язок частин між собою, 	<p>Розширення знань про декоративний народний розпис. Розвиток уміння аналізувати та відтворювати візерунки з елементів петриківського розпису, використовуючи такі мазки, як «гребінчик», «зернятко», «горішок» та «перехідний мазок».</p> <p>Виховання інтересу до народного мистецтва, почуття любові до рідної</p>

		<p>Вивчення пісні «Раз, два, три, чотири».</p>	<p>колір та ін.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - характерні особливості зображення тварин, людей в статиці та динаміці; - зображення предметів у натюрмортах, виконаних в різних техніках; - предмети об'ємної форми та їх залежність від освітлення; - власний малюнок із зображуваним предметом, визначає недоліки та шляхи їх виправлення; - знає про характерні особливості петриківського декоративного розпису; - на конкретних прикладах аналізує технічні прийоми виконання елементів розпису; - володіє деякими елементами техніки петриківського розпису. 	<p>землі.</p>
--	--	--	---	---------------